

Hund som pedagogiskt hjälpmedel

Yrkeshögskoleutbildning

Skolhunds- och resurspedagog

Cecilia Nibon
Våren 2023

Abstrakt

Forskning visar på att hundar kan hjälpa och stötta både barn och vuxna. Hunden kan hjälpa med ångest, minskad oro och stress. Elever i ett klassrum blir lugnare och får ökad motivation. Det finns inte mycket forskning om just hundar och elever på skolan, det behövs mer och hoppas det görs i framtiden. Skickade ut ett formulär med 7 frågor till 50 rektorer inom Västmanland. Syftet är att få svar på vad som gör att man inte kan anställa ett hundteam och för att sprida information om vad hundar kan göra för både vuxna och barn. 50 % tycker att allergi är det som gör att det blir komplicerat, man vill såklart inte att någon far illa. Astma- och allergiförbundet har ett bra dokument med vägledning för hur man kan minska att allergener sprids.

Nyckelord: Djurunderstödda insatser, hundar, människa-djur interaktioner, pedagogik

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
1.1 Syfte.....	4
2 Den teoretiska referensramen.....	5
2.1 Domesticering.....	5
2.2 Hundens roller tidigare och idag.....	6
2.3 Oxytocin.....	8
2.4 Anknytningsteori.....	9
2.5 Ansiktsuttryck.....	10
2.6 Allergi.....	11
2.7 Djurens påverkan på människan.....	11
2.8 Djurunderstödda insatser.....	13
2.8.1 Djurunderstödd terapi.....	14
2.8.2 Djurunderstödd pedagogik.....	14
2.8.3 Djurunderstödd aktivitet.....	14
2.8.4 Djurunderstödd coaching/vägledning.....	14
3 Val av metod.....	15
3.1 Undersökningens genomförande.....	16
4 Resultat.....	17
5 Resultatdiskussion.....	21
5.1 Reliabilitet och validitet.....	23
6 Avslutande diskussion.....	24
Källförteckning.....	25
Bilagor.....	27

1 Inledning

Har valt detta ämne för att det behöver lyftas och visas, det behövs fler hundar i skolan. Kerstin Uvnäs-Moberg skriver i sin bok "Hundstund" om att hundar kan göra mycket för elever i skolan, det kan öka motivationen och minska stress (Uvnäs-Moberg, 2022). Hundar i allmänhet kan göra mycket, man ser en hund på stan och blir glad eller att ha någon som är glad varje gång man kommer hem. Svansen går i turbo och tassarna trampar för att det bästa hunden vet kommer hem. Den glädjen smittar av sig på alla runt omkring, när man ser någon glad så blir man glad själv.

Det är många elever som behöver extra stöd i skolan idag och hunden kan vara ett fint hjälpmedel till någon som behöver det. Alla elever klarar inte stora klasser och blir så mycket svårare när man kanske har svårt i ett visst ämne. Hunden kan vara ett superbra hjälpmedel för både motivation och stöd.

Hunden är även där när man inte mår bra, har man en dålig dag när man känner sig helt slut så finns hunden med och stöttar genom det. Hunden känner av när man är stressad, nere och när vi är glada. Hunden kan göra så mycket för oss människor, alltid runt en och alltid glad.

Det pratas mer om mer om att ha hundteam på skola för att hjälpa elever, men samtidigt så finns det inte så många hundteam på skolor. Det är något som gör att man inte har möjligheten att ha ett hundteam på skolan och det är det studien vill försöka få svar på. Hoppas kunna ge mer kunskap och väcka intresse för fler skolor att ha ett hundteam.

1.1 Syfte

Studiens syfte med denna undersökning är att påvisa vad hundar kan göra för elever och för att få ut fakta och kunskap om hundar, som förhoppningsvis kommer väcka intresset för fler skolor att anställa hundteam. Studiens andra syfte är att undersöka vad det är som gör att man kanske inte kan anställa ett hundteam, vad det kan vara för hinder och motgångar.

2. Den teoretiska referensramen – tidigare forskning

2.1 Domesticering

Thorman Staffan (1999) skriver i "Hunden - människans bästa vän" så har människan domesticerat flera olika djur, men hunden var det första djuret som domesticerades av människan. Det kan redan ha startat när människan var jägare och samlare för 150 000 år sedan. Idag vet man att vargen är hundens vilda anfader och vargen har förekommit i olika raser och populationer. Arkeologer har funnit rester av vargar från 100 000 år sedan som visar att vargen funnits runt människan och därmed varit tillgänglig för domesticering. (Thorman 1999, 73)

När människan senare blev mer bofast för runt 10 - 15 000 år sedan har man hittat fynd från olika hundraser. Domesticeringsprocessen var mycket lång och utdragen och de tidiga hundarna var mycket hundlika. Thorman S (1999) fortsätter att skriva att om man använder sig av integrerad biologisk och kulturell process så blir resultatet domesticering. Med biologisk process menas det med att föräldrarna hålls isolerade från den vilda populationen och kommer då bilda en ny grundargrupp. Gruppen blev då starkt inavlad men kommer sedan att undergå stora genetiska förändringar. Med tiden blev dessa tama vargar allt mindre lik sina stamfäder genom att få annan pälsfärg, pälsstruktur, öron- och svansform, ändrad benlängd och på det viset blev vargen hund. (Thorman 1999, s. 75-76)

Domesticeringsprocessen innebär en förändring av djurets fysiska och mentala utveckling samt av deras sociala beteendemönster (Thorman 1999, s. 77). När det gäller beteende så är det en stor skillnad mellan hunden och vargen. Genom att människan gör specifika urval av vilka djur som ska få para sig och de individer som får överleva, det görs för att ha kvar de individer som är mest anpassningsbara och hanterbara. Hundarna som uppvisade dessa egenskaper hade också det mest ungdomliga beteendet. Det kan jämföras med den unga och icke vuxna vargen, det betyder att de beteenden

vargen behöver för att överleva inte finns i utvecklad form hos hunden. (Thorman 1999, s. 77)

2.2 Hundens roller tidigare och idag

Hunden är till största del sällskap till människan idag, i många fall kombineras det med att hunden har en funktionell roll som till exempel polis, jakt eller vallhund. Man tror gärna att hunden enbart används för jakt, vakt och försvar tidigare. Man upptäckte dock hundens inlärningspotential och sociala livsmönster tidigt, det finns belagt att ledarhundar för blinda redan fanns på antiken (Thorman 1999, s. 79). Med dagens kunskap vet man att hunden användes i många liknande situationer, att man avlade hundar riktat till att få fram lämpliga och anpassade individer. Med inspiration från ledarhundar för blinda så tränades signal- och servicehundar. Signalhundar hjälper rörelsehindrade och döva med uppgifter de inte klarar av, hunden meddelar ägaren när det ringer på dörrklockan eller när väckarklockan ringer. Servicehundar lär sig allt från att öppna dörrar, putta rullstolar till att trycka på knappar. Hundens sociala kompetens och emotionella förmåga har visat sig mycket användbar i rehabilitering av psykiskt sjuka människor (Thorman, 1999, 83). Det har även visat sig att om en fysiskt sjuk person äger en egen hund eller om det finns en hund på vårdinrättningen så tillfrisknade personen snabbare. Att personen klappar och smeker hunden, även känna hundens värme, glädje och uppleva närhet av hunden. Allt det gör så att personen får sådana positiva psykiska sensationer att kroppens egen självläkande förmåga aktiveras kraftigare och personen blir snabbare återställd. (Thorman, 1999, s. 83)

Man har både i USA och Sverige tagit in hundar i fängelser. Interner får ta hand om och hjälpa till att uppfostra hundar från olika djurhem, både vuxna och valpar. Man såg att internerna ändrade sina attityder och blev bra skötare till hundarna. Internerna känner sig meningsfulla och tycker det är roligt. Det väcks en omvårdnad instinkt hos internerna, de upplever att de har en viktig funktion vilket hänger ihop med oxytocin utsläppet. (Uvnäs-Moberg 2022, s. 150-151)

Skolmiljön funkar inte för alla elever, många barn har svårt att sitta still och lyssna på lärare. Om ett barn har behovet att röra på sig och pirret i benen blir för mycket så stör det koncentrationen som i sin tur gör att barnet inte kan tänka och lära sig något. Det funkar inte att eleven springer runt och pratar i klassrummet när pirret blir för mycket. Några lärare låter elever gå ut och springa ett varv runt skolbyggnaden, andra lärare som är kunniga med hundar har tagit in hunden i klassrummet. Det kan inte vara vilken hund som helst, hunden ska vara tålig och lugn, gärna ha snälla ögon och härlig päls. Med en hund i klassrummet kommer eleverna att bli lugna och stressnivån minskar. Det leder till att koncentrationen och lärandet ökar. Man måste såklart respektera allergier och rädslor innan man tar in en hund i klassrummet. (Uvnäs-Moberg 2022, s. 152-153)

Hospice är en plats dit människor kommer inför att de ska dö. De kan inte bli botade, men känner smärta och oro som behöver behandlas. Man har sett att hunden spelar en viktig roll i människans sista stund. Hunden är inte rädd för att vara nära någon som ska dö, de känner som människan och vill trösta och minska oron. Oxytocin ökar hos både hunden och människan via ögonkontakt och beröring, vilket dämpar stress och oro. (Uvnäs-Moberg 2022, s. 154-155)

Vårdhundar används väldigt brett inom vården. Vårdhundar besöker patienter på sjukhus, används som hjälp för någon som behöver rehabilitering, besöker också patienter på psykiatri och på äldreboenden. Det hunden gör hos alla är att höja oxytocinet så personen får positiva effekter. På psykiatrisk klinik så kan patienten få minskad nedstämdhet och depression, samt minskad oro och stress. Personer på äldreboenden får samma effekter, hunden piggar upp den sociala interaktionen och personerna kan även få sänkt blodtryck. Att ha en hund med på sjukgymnastiken motiverar individer som tycker det är jobbigt, det blir roligare att träna om hunden hämtar bollar. (Uvnäs-Moberg 2022, s. 155-156)

2.3 Oxytocin

Människans lugn-och-ro-system är stort och komplicerat, innefattar olika hjärnregioner och substanser. En av substanserna är oxytocin som har en viktig roll att samordna de olika effekterna i hela lugn-och-ro-systemet (Uvnäs-Moberg 2022, s. 27). Oxytocin utlöses inte bara vid amning och förlossning, det har även stor roll för att framkalla fysisk avslappning, psykisk välbefinnande och sedan att olika typer av social interaktion stimuleras. Oxytocin har även effekt på näringsinlagring, tillväxt och att läkning stimuleras. Oxytocin utsöndras vid värme och beröring, men kan också utsöndras om man känner viss lukt, ljud eller ljus (Uvnäs-Moberg och Petersson 2004, 2634). Man gjorde en studie på råttor, där man gav råttorna oxytocin under fem dagar och deras blodtryck sänktes 1 till 3 veckor efter behandlingen. Det hände även massa andra saker med råttorna som att de fick en förhöjd smärtröskel, sårhäkning påskyndas, lättare för inlärning och mer orädda efter sista oxytocin injektionen. Man kom fram till att man får ett antistress mönster genom upprepad oxytocinbehandling, man använder energi för att spara på näring och tillväxt istället för att förbränna det. (Uvnäs-Moberg och Petersson 2004, 2635)

Kerstin Uvnäs Moberg skriver i sin bok "Hundstund" att människor som inte mår bra alltid försöker hitta tillbaka till välmående. Vissa går ut i skogen, andra lyssnar på musik och många skaffar sig ett husdjur. Det man märker är att de dystra tankarna och oron försvinner, det blir istället glada tankar och ett lugn. Det går att nå ett steg längre, man kan nå ett djupt sinnesslugn och känna frid om man stimulerar systemet kraftfullt. Man kan nå dit med hjälp av tekniker som till exempel yoga, meditation och att umgås med djur och andra människor. Det som gör att det funkar är oxytocinsystemet, det dämpar oro och stress samtidigt som det ökar vår förmåga socialt samspel och närhet. Det hjälper även med läkning och ökar vårt belöningssystem. Kerstin skriver vidare att det börjar visa sig nu att oxytocin dämpar inflammation och på så vis hjälper till med läkning. Oxytocin hjälper oss även med känslan av smärta, att man inte bryr sig så mycket om smärtan och signalerna som skickas till hjärnan får inte samma kraft. (Uvnäs-Moberg 2022, s. 29, 30, 34)

Oxytocinhalten ökar genom att man umgås med andra, det kan vara via ögonkontakt, en annans röst eller av beröring. Ögonkontakt är bra då det börjar en social interaktion mellan två individer. Det som ökar oxytocinhalten som mest är just beröring, det är väldigt lugnande att hålla om någon eller att någon håller om sig själv. Det som också höjer oxytocinet är minnen man har av olika situationer man fått en höjd oxytocinhalt. Själva minnena och de mentala bilderna kan öka oxytocinhalten och man får ett lugn, det behöver inte vara minnen av levande individer. Det är lika mellan människa och hund, det börjar med ögonkontakten och går vidare till prat och klappar. Det leder till att man blir avslappnad och känner ett lugn. Både människan som klappar och hunden får ökad oxytocinhalt, det blir en belöning för båda. Hunden tjuvkopplar vårt oxytocin, det börjar med att man tittar på hunden i ögonen och känner värme i både mage och hjärta. Hunden visar sin glädje i sin tur med att vifta på svansen och göra små glädjeskutt. Man blir öppen för mer positiva känslor och för att ta ytterligare kontakt med hunden. När man sedan börjar gulla med hunden så kommer vi känna oss lugna och avslappnade. Hunden känner det vi känner vid ögonkontakten, på det viset kan hunden tjuvkoppla vårt oxytocin och får det att börja flöda. (Uvnäs-Moberg 2022, s. 34, 35, 56, 93-94)

När ett barn med autism umgås med en hund så har det visats att barnet kan få en förbättrad social förmåga, då människors förmåga att samspela och tolka varandras känslor kan tränas upp. Hundar har en sådan stor emotionell kompetens och med hunden som hjälpmedel så kan svårigheter för barn med autism minskas. Hunden hjälper halten av oxytocinet att öka som i sin tur ökar funktionen av hjärnan. Allt det hjälper individer med autism att kompensera för deras bristande oxytocinfunktion som är social förmåga. (Uvnäs-Moberg 2022, s. 113)

2.4 Anknytningsteori

Anknytningsteorin beskriver det känslomässiga bandet som ett barn skapar till sin vårdnadshavare redan som spädbarn (Bowlby, 1982). Mary Ainsworth 1969 skriver om tre olika termer som används för att beskriva spädbarnets relation till sin mamma. Det

är objektrelationer, beroende och anknytning. När det handlar om objektrelationer så tyder man på att spädbarnets första relation med ett objekt är mamman, vilket är främst under spädbarnets första år. Beroende har man på senare tid klassat som beteende, att spädbarnet har lärt sig i samband med sitt beroendeförhållande med mamman. Sedan med anknytning så menar Ainsworth på att man har ett tillgivet band till en annan person, djur eller individ. Bandet finns hos alla individer i alla åldrar och inte endast hos spädbarn. När det har formats ett band till en annan så tenderar bandet att vara kvar, även under ogynnsamma förhållanden. Anknytning kan förstärkas eller dämpas, men fästena för anknytning är hållbara och försvinner inte. (Ainsworth, 1969) Exakt hur anknytningen ser ut beror på vilken omvårdnad stil/ behandling som en individ utsätts för (Bowlby, 1982).

2.5 Ansiktsuttryck

Det finns få studier där forskare fokuserar på att undersöka om hundar kan läsa av känslouttryck hos människor. Nagasawa *et al* (2011) gjorde en studie där flera hundar klarade av att skilja på ett leende ansikte mot ett neutralt. I undersökningen var alla ägare till hundarna med på bilder, det var lättast för hundarna att skilja på sin ägare och okända människor av samma kön. Man såg inga större skillnader när hundarna ställdes inför bilder på okända människor som var av motsatt kön till ägaren. Muller *et al* (2015) gjort en undersökning där hundar fick lära sig känna igen arga och glada ansiktsuttryck, när hunden tryckte nosen på rätt bild så fick hunden belöning. Under studien fick hundarna titta på bilder med hela ansiktet och bilder med endast övre halvan av ansiktet eller nedre halvan av ansiktet. Det visade sig att hundarna kunde känna ett glatt ansikte även om det bara såg halva ansiktet. Ett exempel är att man lärde hundarna känna igen en glad persons nedre halva av ansiktet, med näsan och glada munnen. Sen på testet visade man samma persons glada ögon och hundarna kunde känna igen att personen var glad. Det visar att hundar inte tittar på små specifika signaler som till

exempel att tänderna ska synas, utan att hundar tittar på ansiktet i sin helhet för att tolka ansiktsuttrycket. (Müller *et al.* 2015, s. 602-603)

2.6 Allergi

Den vanligaste kroniska sjukdomen är allergi av olika slag och främst allergi mot hund och katt. Det är olika substanser som framkallar reaktioner hos människor med allergi mot hund och katt, det kallas allergener som finns och sprids samt lagras i omgivningen. Det kan leda till olika reaktioner som till exempel nässelutslag, rinnig näsa, inflammation i ögats bindehinna och astma. (Socialstyrelsen, 2014, s. 19)

Astma och allergiförbundet har 2021 tagit fram riktlinjer för djurpälallergi och hundar som arbetar på skola. Man skriver att alla på skolan måste informeras och att man måste göra en riskbedömning ur allergisynpunkt. Man ska kolla risker för befintliga elever och eventuella framtida elever. Sedan att man vet klart och tydligt hur hunden behöver röra sig i skolan och vart eleverna kan tvätta händerna före och efter att man träffat hunden. Sist hur lokaler ska städas så att spridningen av allergener minskar, separata städmaterial och att städa ofta i lokalen som hunden vistas i. (Astma och Allergiförbundet, 2021, s. 4)

2.7 Djurens påverkan på människan

Victoria L. Brelsford *et al* gjorde en studie 2017 där man undersökte effekterna av att ha ett djur i klassrummet. Djuren i studien bestod av tränade- och otränade hundar, terapihundar, marsvin och kaniner. Man fick tillbaka 841 artiklar, men efter att gått igenom och tagit bort artiklar som inte passar till ämnet så var det 25 artiklar kvar att granska. Det var barn från 2 till 18 år och pågick från några veckor till ett år. Det man gjorde under träffarna med djuren var lästräning, socialt stöd, lära sig om djuret eller så hade djuret gått fritt i rummet under lektionerna. Resultatet visade positiva effekter på kognitiva och socioemotionella beteenden, man lägger stor vikt på att det var svårt att

granska allt då det var olika åldrar på barnen och tiden med djuren var olika lång. (Brelsford *et al.* 2017, s. 4-14, 28)

2016 gjorde Tatiane Ichitani och Maria Claudia Cunha en studie där man undersökte effekterna av att barn och ungdomar på sjukhus med olika smärtor umgicks med hund. Det var totalt 17 barn och ungdomar som deltog, det var barn från 7 år upp till två ungdomar på 17 år. Smärtorna som barnen och ungdomarna hade var huvudvärk, smärta i buk och bäcken, ärftlig sfärocytos, inflammation i luftvägar, halsfluss, cellulit i fingrar och tår, denguefeber och blodkärlsinflammation. Det var två hundar med i undersökningen, Bruce en 8 årig engelsk fårhund och Shepp en 6 årig Shih-Tzu. Undersökningen pågick mellan oktober 2014 och april 2015, varje patient hade två pass i veckan, ett med vardera hund. Varje pass började med att man ställde den öppna frågan "Hur skulle du beskriva din smärta?" utan att hunden var med. Man tog sedan in hunden och hunden var med patienten från 5 till 10 minuter. Man avslutade passet med att ställa samma fråga som passet började med, denna gång också utan hunden närvarande. Det man gjorde mest under mötena med hunden var att prata, klappa, leka, ta bilder, gav godis och gjorde olika lydnadskommandon. (Ichitani och Cunha 2016, s. 2, 3, 4)

Man såg positiva effekter på att patienterna rapporterade om minskad smärta då 11 av 17 patienter kände minskad smärta efter mötena med hundarna. Man kunde även se att hundarna hjälpte patienterna med att acceptera smärtan och känna tillgivenhet till hunden. Många av patienterna låg i sängen och hade det mörkt i rummet, men när hunden kom in så ville patienterna sätta sig upp och bad om att få in ljus med att öppna fönstret. Patienter som inte var motiverade att prata, både pratade och log efter mötet med hunden. Det var en patient som inte var mottaglig till att vilja träffa hundarna, grät och var nedstämd vid frågan om att vilja delta och på den öppna frågan. Men sedan vände och började fråga frågor om hunden och bad om att få träffa hunden, under mötet var patienten glad och interagerade fint med hunden. (Ichitani och Cunha 2016, s. 4,5,9)

Nathiana B. Silva och Flávia L Osório gjorde en studie 2018 som undersökte effekterna av djurassisterad terapi tillsammans med barn och ungdomar som har tumörer och blodsjukdomar. Det var totalt 24 patienter med i studien, alla patienter var barn från 6 till 12 år. Under studien bodde patienterna på ett onkologiskt barnsjukhus mellan juni 2015 och januari 2017. Det var två hundar med i studien, en labrador retriever och en golden retriever. Både hundarna och hundförare hade akademisk utbildning och erfarenhet av samma typ av aktiviteter. Det var 30 minuterspass en gång per vecka och det var max 7 deltagande per gång. Under passen så gjorde man allt från att klappa, gå promenader, leka, agility med hinder, hundens ursprung, dagliga rutiner och en övning där man hjälper patienten att uttrycka känslor med hjälp av bilder. Man gjorde ett frågeformulär som heter Brunel Mood Scale, det är frågor om ångest, stress, osäkerhet och orolighet. Man såg en stor förbättring på frågeformuläret efter mötet med hundarna, det var även en minskning av depression hos patienterna. Det var inga klagomål eller komplikationer för patienter eller hundarna under studien. Vårdgivarna och sjukhuspersonal såg en stor förbättring hos patienterna, det var ökad anpassning till sjukhusmiljö, ökad aptit, smärtlindring, acceptans av större ingrepp, ökad känsla av välbefinnande och ökad motivation. (Silva och Osório 2018, s. 3, 5, 8-9)

2.8 Djurunderstödda insatser

Omfattar djur inom hälso-, utbildning- och omsorgstjänster, det är en målinriktad och strukturerad insats som ska uppnå läkande och behandlande fördelar för människor. Både förare och hund är utbildade och har kunskap om deltagande människor och djur. Personen som arbetar tillsammans med hunden måste ha god kunskap om djuret såsom djurets beteende, behov, hälsa och tecken på stress. I djurunderstödda insatser ingår djurunderstödd terapi, pedagogik, aktivitet och coaching/vägledning. (IAHAIIO 2018)

2.8.1 Djurunderstödd terapi: Utförs av personal som jobbar inom hälso- och sjukvård, skola eller omsorg, det är en behandlande insats som fokuserar på de fysiska, kognitiva,

beteendemässiga och/eller socioemotionella funktionen hos klienten. Man har en strukturerad plan mot ett mål och håller koll på effekten av insatsen, det ska även dokumenteras. (IAHAIO 2018)

2.8.2 Djurunderstödd pedagogik: Det utförs av personal på skolan, det kan vara utbildade och legitimerade lärare eller lärare med specialpedagogisk kompetens. Insatserna är målinriktade med en strukturerad plan, man följer utbildningsmål och fokuserar på prosociala färdigheter och kognitiv funktion. Alla insatser följs och dokumenteras. (IAHAIO 2018)

2.8.3 Djurunderstödd aktivitet: Det är mer personliga besök som riktar in sig på att skapa motivation, erbjuda undervisning samt att stärka och ge ett miljöombyte för att återfå kraft och energi. Människa och djur i teamet måste ha en inledande utbildning, förberedelse och bedömning för att få börja med besöken. Ett exempel på djurunderstödd aktivitet kan vara som stöd och tröst vid krishantering eller för aktiviteter och besök på vårdhem. (IAHAIO 2018)

2.8.4 Djurunderstödd coaching/vägledning: Leds eller utförs av legitimerade coacher, man har en strukturerad plan mot ett mål, man följer utvecklingen och dokumenterar. Man fokuserar på att stärka klientens personliga utveckling, hjälpa och stötta i olika gruppprocesser, vad finns det för olika roller och hur beter man sig i en grupp. Man hjälper klienten med deras sociala förmåga för att kunna hantera svåra situationer på ett känslomässigt och socialt accepterat sätt. (IAHAIO 2018)

3. Val av metod

Vad är en metod?

Det är när man arbetar på ett visst sätt för att nå ett specifikt mål, man använder sig av vissa regler och följer en plan för att kunna arbeta och nå ett specifikt mål (Nationalencyklopedin, 2023). Problem och metod hänger ihop, problemet styr vilken metod man ska använda sig av och inte tvärtom (Mälardalens universitet, 2023). Man kan se metod som ett verktyg eller en väg för att nå sitt mål. Det kan till exempel vara om man använder sig av tankekarta eller att man stryker över texter med överstrykningspenna, då använder man sig av inlärningsmetod. (Nationalencyklopedin, 2023)

Kvalitativ forskning

Att man själv befinner sig i den sociala situationen som man forskar inom, att man både samlar in data och analyserar allt på samma gång. I den sociala situationen så fångar man både in människors handlingar och vad handlingarna betyder för andra, man försöker få en helhetsbeskrivning. (Nationalencyklopedin, 2023)

Kvantitativ forskning

Här samlar forskaren in data som är mätbara och grundade på erfarenhet, det sammanfattas sedan i siffror eller tabellform. Man bearbetar sedan den data man har fått in och analyserar det i testbara hypoteser. När man använder sig av kvantitativ metod så är den som regel i en bestämd form, man har bestämt varje steg i förväg och är ostörd från andra. (Nationalencyklopedin, 2023)

Denna studie är en kvantitativ undersökning, det har skickats ut ett frågeformulär till en större andel respondenter. Fokuset har legat på Västmanlands län och på grundskolan. Respondenterna som har fått enkäten är alla rektorer på en grundskola inom Västmanland.

3.1 Undersökningens genomförande

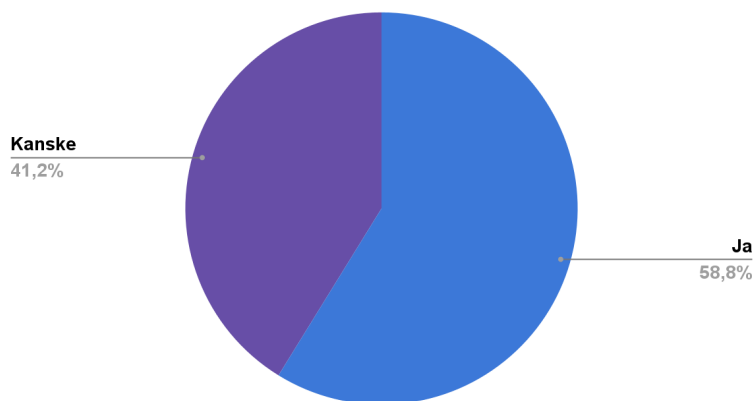
Började med att fundera över vad man skulle vilja veta från rektorer och skrev frågor utifrån det. Det var svårt att försöka komma på tydliga frågor så man får ut något av svaren, fick formulera om och tänka några vändor extra. Kom fram till 7 frågor med svarsalternativ, se bilaga 1. När frågorna sedan var klara så var det dags att skriva ihop ett dokument med 50 stycken rektorer på grundskolor inom Västmanland. Fick hålla koll på vilka rektorer som redan var uppskrivna då några rektorer var rektor över flera skolor. Rektorerna hade två veckor på sig att svara på frågeformuläret, det skickades ut en påminnelse efter en vecka.

Den största utmaningen var att få ihop tillräckligt med svar, man hade behövt skicka till fler rektorer och hoppas på fler svar. Det hade varit lättare att få ihop fler svar om man gjort intervjuer, då hade man fått svar från alla man bokat en intervju med. Den andra utmaningen var innehållet på frågorna. Det var svårt att komma på tydliga och enkla frågor, det är lätt för missförstånd i text. Med intervjuer så hade man fått tydligare svar eller kommit på följdfrågor under intervjun. Kunnat förklara ytterligare eller formulera om frågorna för att vara mer tydlig. Med frågeformulär så kan man inte utveckla frågorna under gången när det är utskickat, man får det svar man får. Det är viktigt att man har bra formulerade frågor från början.

4. Resultat

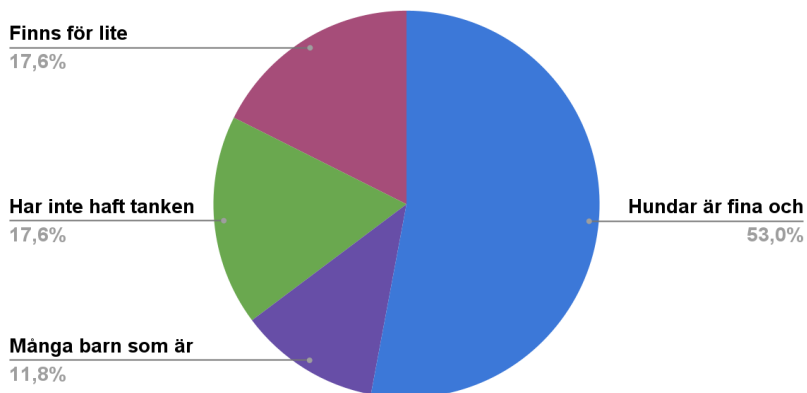
Skickade ut frågeformuläret till 50 rektorer på skolor inom Västmanland, det var totalt 17 av 50 som svarade. På första frågan "Tror du ett hundteam skulle vara bra för elever?" svara 10 stycken ja, 7 svara kanske och ingen nej.

Tror du ett hundteam skulle vara bra för elever?

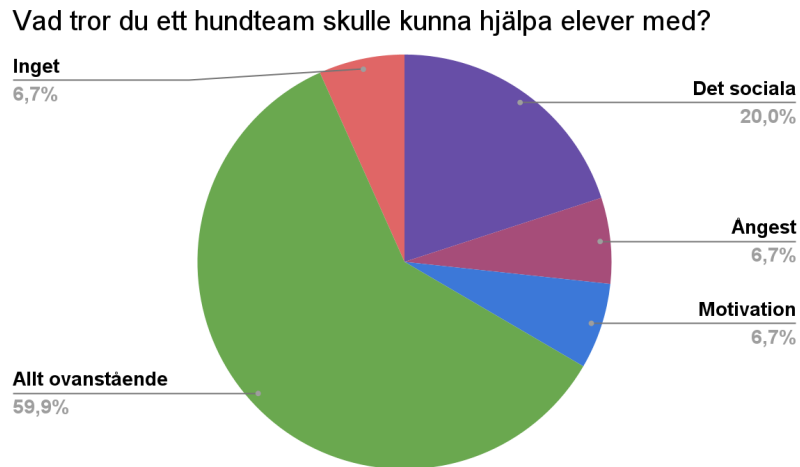

På andra frågan: "Varför tror du att ett hundteam skulle vara bra eller inte bra för elever?" så svara 9 stycken att "hundar är fina och kan göra mycket för oss människor". 3 svara "finns för lite information och forskning för att kunna säga något", 3 svara "har inte haft tanken på hundteam" och 2 svara "många barn är allergiska och/eller har hundrädsla".

Varför tror du ett hundteam skulle vara bra eller inte bra för elever?

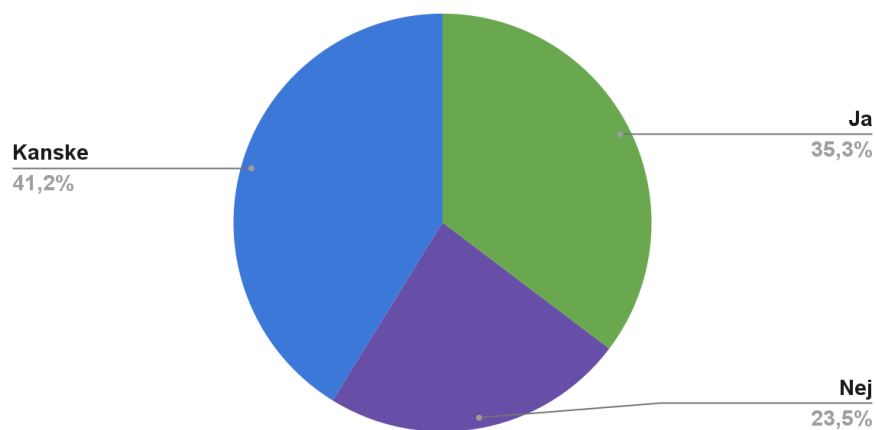

Tredje frågan: "Vad tror du ett hundteam skulle kunna hjälpa elever med?" så svara 9 stycken allt ovanstående, 3 det sociala, 2 ångest, 1 motivation och 1 inget.

På fjärde frågan: när jag gav information om vad som behövs när man anställer ett hundteam och frågan är "Tycker du det känns som för mycket arbete för att kunna anställa ett hundteam?" så svarade 6 stycken ja, 7 svarade kanske och 4 svarade nej.

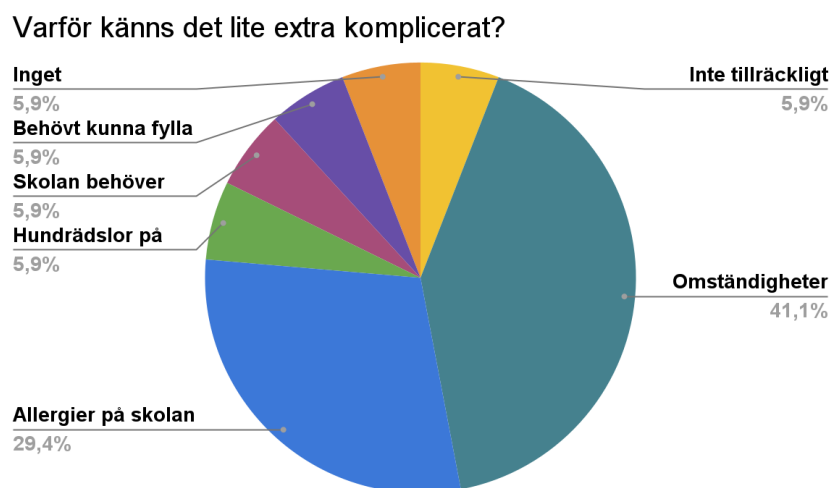
Tycker du det känns som för mycket arbete för att kunna anställa ett hundteam?

Femte frågan: "Är det något som känns lite extra komplicerat?" var det 16 av 17 som svara på frågan. 8 sstcken svara allergi, 2 hundrädslor, 1 hundzooner, 1 riskanalys, 2 allt ovan, 1 inget och en skrev till ett eget svar "kunskap om hundteam är en framgångsfaktor".

Sjätte frågan: "Varför känns det lite extra komplicerat?" var det också 16 av 17 som svara på frågan. 7 stycken svara omständigheter runt omkring, 5 allergier på skolan, 1 inte tillräckligt med info, 1 inget och 2 fyllde i egna svar: "skolan behöver fokusera på kunskapsuppdraget knutet till forskning" och "Behöver kunna fylla i fler svarsalternativ. info, omständigheter, allergier m.m"

Sista och sjunde frågan: "Skulle du vilja ha ett hundteam på skolan?" var det 9 som svarade kanske, 7 svara nej och 1 ja.

5. Resultatdiskussion

Forskningen som finns är väldigt positiv och visar att en hund kan hjälpa elever på många olika sätt. Svaren i undersökningen visar också att större andel 58,8 % håller med om att en hund skulle vara bra för elever. Kunna hjälpa elever med allt från motivation, ångest, läsförmåga och mycket mer. Enligt forskningen så kunde man få ökad motivation, barn som inte pratar eller är omotiverade, vände helt och började prata och leka med hunden. Även barn som endast låg i sin säng i ett mörkt sjukhusrum ville öppna fönstret och få in ljus när hunden kom på besök. Det visar så mycket på vad hunden kan göra för oss. I undersökningen var det en större andel 52,9 % som tyckte att hunden är fin och kan göra mycket för oss.

56,3 % svarade att hunden kan hjälpa elever med allt, med allt så menas med det sociala, ångest, motorik, stöd inom olika ämnen, läsförmåga, självförtroende, och motivation. Det visar att majoriteten tror att en hund kan hjälpa elever med väldigt mycket och forskningen visar att hunden kan det. Speciellt med motivation, vilket är grunden till att lära sig något. Har man ingen motivation till att göra något så är det svårt att ens kunna börja med något.

På frågan om allt arbete som behövs göras innan man anställer ett hundteam och om det känns som för mycket arbete så svarade den större andelen 41,2 % kanske. Vilket jag kan förstå, det låter mycket. Hygien är alltid viktigt, elever ska tvätta händerna både före och efter att ha träffat hund. Den större andelen 50% svarade allergi som det mest komplicerade och det är en svår fråga, det finns riktlinjerna från astma och allergiförbundet och följer man dem så gör man ett bra grundjobb. Att eleverna tvättar händer före och efter träff med hund, vara tydlig med hur hunden tar sig ut och in till hundrummet. Då göra en karta med hundzoner så man vet vart hunden aldrig är och vart hunden går ofta. Sedan att man har ett tydligt schema för städning och städar ofta. Både för allergi och hundrädsla så är det väldigt bra om rummet som hunden jobbar i

har en egen ingång/utgång direkt in till rummet eller väldigt nära. Då behöver inte hundteamet gå genom hela skolan för att ta sig ut eller in.

På sista frågan om man skulle vilja ha ett hundteam på skolan så svarade majoriteten 52,9% kanske. Hoppas att forskningen och informationen som är skrivet i arbetet väcker intresse för fler att vilja ha ett hundteam på skolan. För arbetet med riskanalys, hundzoner och allt är värt det, man får så mycket tillbaka med hunden. Elever som vill komma till skolan och elever som vill läsa sig det ämnet som man tycker är svårare.

5.1 Reliabilitet och Validitet

Reliabilitet

Beskriver hur bra datainsamlingen har fungerat, det är kvaliteten på mätningen. Om man skulle upprepa mätningen så skulle resultatet vara samma eller liknande, även om någon annan skulle göra mätningen. Kunskapen från mätningen ska vara framtagen på ett sätt att det är pålitligt, att det inte finns något fel som stör och att felen inte är okontrollerade och tillfälliga (Mälardalens universitet, 2023)

Validitet

I all forskning kan det uppstå fel och validitet handlar i grund och botten om att man ska kunna hantera och diskutera det fel som kan uppstå i en undersökning. Det kan vara om man använder ett mätinstrument och validiteten är då mätinstrumentets förmåga att kunna mäta det man avser att mäta. Det kan även vara själva betydelsen av all insamlad data till det problemet man valt att forska inom. Det räcker inte med att man gjort allt korrekt med att samla in och bearbeta data. All data och insamlade svar måste säga något om det man valt att utreda. Det är speciellt två tillfällen som validitet är extra viktig, det är när man börjar sin egen undersökning, att man vet och har koll på validiteten i alla moment som kommer i utredningsprocessen. Det andra är när man bedömer sin egen utredning eller någon annans (Mälardalens universitet, 2023).

Undersökningen uppfyller både validitet och reliabilitet då syftet med undersökningen har besvarats. Har fått svar på vad som gör att man kanske inte kan anställa ett hundteam och hoppas att forskningen som skrivits i arbetet hjälper någon att få information och kunskap om vad hundar kan göra för oss. Sedan även om någon annan skulle göra undersökning och skicka frågorna till samma rektorer så skulle de få liknande svar.

6. Avslutande diskussion

Fint att de flesta tror att hunden kan göra och hjälpa till med så mycket för elever. Frågan är alltid lite svår, antingen tror man på det eller så tror man inte på det. Om man älskar djur och är djurmänniska så tror jag att man tror på att hunden kan hjälpa, men det är kanske svårare att se och förstå det om man inte är djurmänniska. Trots att större andel tror att hunden kan hjälpa så var det endast en som svarade ja på frågan om att vilja ha ett hundteam på skolan. Kollar man på frågorna om vad som känns extra komplicerat så är det allergier som en större andel svarat. Vilken man förstår, självklart vill man inte att någon ska få en allergisk reaktion. Det är omöjligt att få bort alla allergener men det finns mycket man kan göra för att minska på det. Hoppas att information och tips i detta arbete hjälper någon att hitta ett sätt som får det att funka.

Denna undersökning är ett första steg till att få svar på vad som gör att rektorer inte anställer hundteam. Det behövs mer undersökning för att få svar på varför just allergi är det största hindret till att inte anställa ett hundteam. Fokusera på frågor om allergi och allt runtomkring med hygien och placering av klassrum för hunden att jobba i. Undersöka och komma på sätt som funkar med att ha en hund på skolan och inte utsätta elever med allergier för risker.

Källförteckning

Ainsworth, M.D.S. 1969. Object relations, dependency, and attachment: a theoretical review of the infant-mother relationship. *Child development*. 40, 969-1025.

Ainsworth, M.D.S. & Bell, S.M. 1970. Attachment, exploration, and separation: illustrated by the behavior of one-year-olds in a strange situation. *Child development*. 41, 49-67.

Bowlby, J. 1982. *Attachment and loss: volume 1 – attachment*, second edition. New York, Basic books

Corsin A. Müller, Kira Schmitt, Anjuli L.A. Barber, Ludwig Huber, 2015. Dogs can discriminate emotional expressions of human faces. *Current Biology*, 25: 601-605

IAHAIO, International Association of Human-Animal Interaction Organization, White paper 2014-2018.

Kerstin Uvnäs-Moberg och Maria Petersson 2004, Oxytocin – biokemisk länk för mänskliga relationer. *Läkartidningen* Nr 35, 2634-2639.

Mälardalens universitet, Metod 2023,
<https://libguides.mdu.se/c.php?g=678062&p=4832292>.

Mälardalens universitet, Reliabilitet 2023, Reliabilitet - Metoddoktorn - vägledning för uppsatser och PM i företagsekonomi - LibGuides at Malardalen University Library (mdu.se).

Mälardalens universitet, Validitet 2023, Validitet - Metoddoktorn - vägledning för uppsatser och PM i företagsekonomi - LibGuides at Malardalen University Library (mdu.se).

Nathiana B. Silva och Flávia L Osório 2018, Impact of an animal-assisted therapy programme on physiological and psychosocial variables of paediatric oncology patients. *PLoS ONE* 13(4): e0194731.

Nationalencyklopedin, kvalitativ 2023,

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/kvalitativ-metod>.

Nationalencyklopedin, kvantitativ 2023,

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/kvantitativ-metod>.

Nationalencyklopedin, metod 2023,

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/enkel/metod>.

Nagasawa, M., Murai, K., Mogi, K. & Kikusui, T. 2011. Dogs can discriminate human smiling faces from blank expressions. *Animal Cognition*, 14: 525-533.

Staffan Thorman 1999, *Hunden- Människans bästa vän*. Fataburen, *Leva med Naturen*. Uddevalla: Nordiska museets förlag, 73-84.

Tatiane Ishitani och Maria Claudia Cunha 2016, Effects of animal-assisted activity on self-reported feelings of pain in hospitalized children and adolescents. *Psicologia: Reflexão e Crítica*, DOI 10.1186/s41155-016-0049-1.

Victoria L. Brelsford, Kerstin Meints, Nancy R. Gee och Karen Pfeffer 2017, Animal-Assisted Interventions in the Classroom— A Systematic Review. *International journal of environmental research and public health*, DOI 10.3390/ijerph14070669.

Hund som pedagogiskt hjälpmedel

Tack för att du hjälper mig med mitt arbete!

1. Tror du ett hundteam skulle vara bra för elever?
 - Ja
 - Nej
 - Kanske
2. Varför tror du att ett hundteam skulle vara bra eller inte bra för elever?
 - Hundar är fina och kan göra mycket för oss människor?
 - Många barn som är allergiska och/eller har hundrädsla.
 - En hund är bara en hund och inget mer.
 - Har inte haft tanken på ett hundteam.
 - Finns för lite forskning för att kunna säga något.
3. Vad tror du ett hundteam skulle kunna hjälpa elever med?
 - Det sociala
 - Ångest
 - Motorik
 - Stöd inom olika ämnen
 - Läsförmåga
 - Självförtroende
 - Motivation
 - Allt ovanstående
 - Inget

4. När man anställer ett hundteam så behöver man göra en riskanalys, själva dokumentet med riskanalysen har hundföraren med sig. Riskanalysen är till för att ligga ett steg före i olika situationer, rektor och hundförare fyller i den tillsammans. Hygienen är viktig när elever träffar hunden, det bästa är om man har ett handfat i rummet så elever kan tvätta händerna efter att dem umgåtts med hunden. Allergier är också en viktig fråga när man funderar eller planerar på att anställa ett hundteam. Roller är alltid bra att ha i rummet så elever kan rolla av sig hår eller om man har overaller som eleverna tar på sig när dem ska träffa hunden för att minska att det sprids hundhår på skolan. När det kommer till hundräddsla så är det alltid viktigt att man informerar alla lärare, elever och föräldrar om att det ska börja ett hundteam på skolan. Bra då att man gör en karta för hundzooner, att man använder planritningen på skolan och fyller i med röd, gul och grön. Röd för där hunden aldrig vistas, gul för där hunden kommer ta sig till och från utrymmen och grön för där hunden vistas under arbete.

Tycker du det känns som för mycket arbete för att kunna anställa ett hundteam?

- Ja
- Nej
- Kanske

5. Är det något som känns lite extra komplicerat?

- Riskanalys
- Hygien
- Allergi
- Hundräddslor
- Hundzooner
- Inget

6. Varför känns det lite extra komplicerat?

- Inte tillräckligt med information

- Omständigheter runtomkring
- Allergier på skolan
- Hundrädslor på skolan
- Inget

7. Skulle du vilja ha ett hundteam på skolan?

- Ja
- Nej
- Kanske
- Har hundteam